

Laši nārsto

Māksliniece - Ilze Aulmane
Spēles ideja - Jauniešu vides klubs „11”

Lasis dzīvo un barojas jūrā, bet nārsto ieejo upēs. Upēs lašu mazuļi pavada pirmos dzīves gadus, kamēr izaug un aizpeld uz jūru.

Līdz 20. gadsimta pirmajai pusei Daugava bija viena no lielākajām lašu dabiskā nārsta upēm Baltijas jūras baseinā. Nārsta vietas atradās krācēs. Hidroelektrostaciju (HES) kaskāžu izbūves, ūdens piesārņošanas, dzīves vietu postīšanas dēļ Daugavā lašu dabiskā populācija ir izzudusi. Latvijā vēl aizvien laši nārsto Salacā, Gaujā, Ventā, Irbē un to pietekās.

Spēles noteikumi

Spēlē piedalās 2-6 dalībnieki.

Spēles sākumā katrs dalībnieks saņem 10 nārsta lašus un vienu ejamo kauliņu - zivi, ar kuru pārvietoties pa spēles laukumu.

Lai sāktu spēlēt, ar metamo kauliņu jāuzmet 2 vai 5. Pēc tam met gājienu. Uzvar spēlētājs, kuram vairāk lašu sasniedz nārsta krāces.

Spēles lauciņš	Šķērslis	Kas jādara spēlētājam
1. 2. 3.	Tīkli jūrā	Spēlētājs zaudē 2 zivis. Ar tīkliem un murdiem lašus zvejo jūrā un piekrastes ūdeņos.
4. 5. 6.	Roņi	Spēlētājs zaudē 1 zivi un palet 4 lauciņus uz priekšu. Ronis apēd lasi. Zivs iet bojā, taču palīdz izdzīvot ronim, tāpēc spēlētājs pavirzās uz priekšu.
7.	Zivjērglis	Spēlētājs zaudē 1 zivi un iegūst papildus gājienu. Lasis iet bojā, taču tas taču palīdz izdzīvot zivjērglim, tāpēc spēlētājs pavirzās uz priekšu.
8. 9. 10.	Izplauta vieta	Spēlētājs iet 3 lauciņus uz priekšu. Piekrastes krūmāji, blīvie meldri, aizsērējumi ievērojami samazina iespēju zivīm nārstot un zivju mazuļiem izaugt. Kad augi tiek izplauti, dzīves apstākļi zivīm uzlabojas.
	Lašu meitene	Lasis nārsta ceļā satiek citus lašus un lašu meitenes. Uzdāvini spēlētājam pa labi vienu zivi.
11. 12. 13.	Aizaugusi vieta pie pilsētas	Spēlētājs izlaiž gājienu. Apdzīvoto vietu notekūdeņu ieplūšana upē veicina tās aizaugšanu. Savukārt aizaugums samazina iespēju zivīm nārstot.
14.	Milzīgs akmens	Spēlētājs iegūst papildus gājienu. Pēc sarežģītu upes posmu pārvarēšanas laši atpūšas bedrēs aiz lieliem akmeņiem.
15.	HES pazemināts ūdens līmenis	Spēlētājs izlaiž gājienu. Pazemināts ūdens līmenis upē liek lasim meklēt dziļākas vietas un gaidīt ūdens līmeņa celšanos. Straujās ūdens līmeņa svārstības elektrostaciju aizsprostu tuvumā negatīvi ietekmē zivju pārvietošanos: laši cenšas izvairīties no vietām upē ar straujām līmeņa svārstībām.
16. 17.	Zivjaudzētavas laši	Spēlētājs zaudē 2 zivis. Zivjaudzētavā izaudzētie laši nespēj izturēt mainīgos apstākļus dabiskā vidē, kā arī nespēj upē atrast nārsta vietas. Tie Reizēm tie ieejo nārstot svešās upēs.
18. 19. 20.	Aizaugusi vieta pie fermas	Spēlētājs palet 3 lauciņus atpakaļ. Lopkopības notekūdeņu ieplūšana upē veicina tās aizaugšanu un samazina iespēju zivīm nārstot un zivju mazuļiem izaugt.
	Lašu meitene	Lasis nārsta ceļā satiek citus lašus un lašu meitenes. Uzdāvini spēlētājam pa labi vienu zivi.
21.	Makšķernieks bez licences	Spēlētājs zaudē 5 zivis. Nelegāli ķert savvaļas lašus nārsta laikā ir pārāk liels zaudējums dabai.
22.	Makšķernieks pie lašu atpūtas vietas (ar licenci)	Spēlētājs zaudē 1 zivi. Lasis izvēlas vienas un tās pašas atpūtas vietas. Makšķernieki to izmanto.
23.	Milzīgs akmens	Spēlētājs iegūst papildus gājienu. Pēc sarežģītu upes posmu pārvarēšanas laši atpūšas bedrēs ar mierīgu ūdens tecējumu aiz lieliem akmeņiem.
	Lašu meitene	Lasis nārsta ceļā satiek citus lašus un lašu meitenes. Uzdāvini spēlētājam pa labi vienu zivi.
24.	Lielais lašu tēviņš atpūtas bedrē	Spēlētājs atgriežas ceļa sākumā. Lielais lašu tēviņš padzen no atpūtas bedres lašu pundurtēviņus, reizēm pat izdenot tos krastā. Pundurtēviņi ir viršiķā dzimuma lašu mazuļi, kas otrajā dzīves gadā nobriest un piedalās nārstā vēl nedevušie uz jūru.
25.	Papīrfabrikas dambis	Spēlētājs izlaiž gājienu. Papīrfabrikas dambis uzbūvēts lašiem draudzīgi – ar kaskādēm, pa kurām lasis lec uz augšu un tiek pāri dambim, tomēr tas aizņem laiku.
	Nārsta krāces	Spēlētājs, kura zivis nārsta krācēs nonāk pirmās, saņem atpakaļ 3 zaudētās zivis , jo šīs zivis ieņem labākās nārsta vietas. Otrais spēlētājs saņem 2 zivis, trešais – vienu zivi. Tie spēlētāji, kuri nārsta krācēs ierodas vēlāk, zivis atpakaļ nesaņem, jo labākās nārsta vietas ir aizņemtas. Nārsta krācēs gultne ir oļaini akmeņaina, irdena, tīra. Izvēlētajā vietā laša mātīte ar asti izrok vairākas bedrītes ("ligzdas"), kurās iznērš vidēji ap 10 tūkstošiem ikru, kuru apaugļošanā piedalās vairāki tēviņi. Laši kopējiem spēkiem ikrus apber ar oļiem.